

ת"פ 26951/12/15 - מדינת ישראל נגד JENIFFER ROYO

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 26951-12-15 מדינת ישראל נ' ROYO

לפני כבוד השופט אמיר טובי

מדינת ישראל

המאשימה

נגד

JENIFFER ROYO

הנאשמת

נוכחים:

ב"כ המאשימה: עו"ד גב' ירין שגב

ב"כ הנאשמת: עו"ד יניב אביטן

הנאשמת בעצמה

ה"ה ציון ושרה ביטון (בת המנוחה)

גזר דין

כתב האישום

1. הנאשמת הורשעה, על פי הודייתה, בעבירה של תקיפת חסר ישע על ידי אחראי, לפי סעיף 368ב(א) לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין"), וזאת לאחר שכתב האישום תוקן במסגרת הסדר טיעון אשר לא כלל הסכמה לעניין העונש.

2. להלן עובדות כתב האישום המתוקן בתמצית:

הנאשמת הינה אזרחית הפיליפינים, אשר שהתה, במועדים הרלוונטיים לכתב האישום בישראל לצרכי עבודה.

החל מחודש מרץ 2011, הועסקה הנאשמת כמטפלת של ר.ו. ז"ל, ילידת 1929 (להלן: "המנוחה"), וזרה עימה בדירתה בקריית אתא משך כל ימות השבוע. המנוחה נזקקה לטיפול סיעודי ולהשגחה צמודה לאחר שלקתה באירוע מוחי, בעקבותיו שותק פלג גופה הימני והיא חדלה לדבר. ביום 00.00.15 הלכה המנוחה לעולמה.

עמוד 1

כתב האישום מגולל מסכת מעשי תקיפה שהתרחשו ביום 11.9.15, בסמוך לשעה 20:00, שעה שהנאשמת האכילה את המנוחה. במהלך האכילה, היתה המנוחה ישובה בכורסא. הנאשמת אחזה בפניה בכוח מספר פעמים, שפשפה אותם בכוח רב עם מגבון וכן עם מגבת, ודחפה לפיה בחוזקה כפית גדושה באוכל, כשהיא צועקת לעברה הן בשפה העברית והן בשפה הטגלית. כל זאת תוך שהיא דוחפת את המנוחה בכוח אל משענת הכורסא, לופתת אותה בצווארה כשהיא מושכת אותה לעברה ואז משליכה אותה בחזרה לעבר מסעד הכורסא, מטה את ראשה לאחור בכוח, סוטרת לה, מניפה ידיה לעבר פניה בתנועות אגרופ מואיימות, מגדפת אותה וצועקת עליה בשפה הטגלית כי היא תהרוג אותה ותשבור את ידיה. לאחר הדברים הללו, פנתה הנאשמת לחדר הסמוך והביאה את כיסא הגלגלים של המנוחה, אחזה אותה בפלג גופה העליון והשליכה אותה לכיסא הגלגלים.

כתוצאה ממעשיה של הנאשמת, נגרמו למנוחה המטומות באזור הגפיים התחתונות והעליונות, וחבלות באזור הפנים. במעשיה המתוארים לעיל תקפה הנאשמת שלא כדין קשישה חסרת ישע, עליה היתה אחראית, וגרמה לה חבלה של ממש.

3. ביום 15.9.16, הודיעו הצדדים כי הגיעו להסדר טיעון, במסגרתו תודה הנאשמת בעובדות כתב אישום מתוקן והצדדים יטענו באופן חופשי לעניין העונש. יצוין כי הסדר הטיעון וכתב האישום המתוקן תורגמו והוסברו לנאשמת הן לשפה האנגלית והן לשפה הטגלית. לאחר שאישרה כי הבינה את תוכנו של ההסדר, הודתה הנאשמת במיוחס לה בכתב האישום המתוקן והורשעה, על סמך הודייתה, בעבירה כמפורט לעיל.

ראיות הצדדים לעונש

4. מטעם המאשימה הוגש דיסק על גביו סרטון המתעד את האירוע נשוא כתב האישום (מע/1).

כן הוגש מכתב שנכתב בידי ביתה של המנוחה, הגב' שרה ביטון (מע/2), ובו פירטה תחושותיה הקשות מאז נודע לה על מעשיה של הנאשמת כלפי אמה המנוחה, ובהן תחושת כישלון על שלא הגנה עליה מפני המעשים ואובדן האמון בבני אדם, ועל אודות הטראומה המלווה אותה מאז צפתה בסרטון המתעד את האירוע. יוער כי מהמכתב עולה כי הגב' ביטון, הסובלת ממחלת ניוון שרירים, נמנעה מלהתייצב בבית המשפט למתן עדות בשל מצבה הבריאותי. לעניין זה, ביקש הסניגור להתחשב בעובדה כי במצב דברים זה, לא התאפשרה חקירתה על תוכן מכתבה.

5. מטעם הנאשמת העידה הגב' טריטוליניה מורטן אסמנין, העובדת בישראל בטיפול בקשישים מאז שנת 2004. עדותה היתה כללית ונגעה לאופי ותנאי העבודה של העובדים הזרים המועסקים בטיפול בקשישים.

טיעוני המאשימה לעונש

6. בטיעוניה, ציינה המאשימה כי הערך החברתי שנפגע בעקבות מעשיה של הנאשמת הינו הערך של פגיעה בכבודה ובגופה של המנוחה, בעת היותה חסרת ישע, וללא יכולת להגן על עצמה או לגלות לאיש על אודות הפגיעה בה. המאשימה הדגישה כי בית המשפט העליון הביע דעתו לא אחת על החומרה המסתמנת בעבירות של תקיפת חסר ישע בידי אחראי ועל הפגיעה הקשה בערכים המוגנים כפועל יוצא מכך, תוך שהפנתה לפסיקה הדנה בצורך במענה שיפוטי הולם ובענישה מרתיעה בגין עבירות מסוג זה.

לגישת המאשימה, חומרת המעשים במקרה דנן טמונה בכך שהנאשמת ניצלה לרעה את תפקידה כמטפלת סיעודית של המנוחה, אשר היתה במועדים הרלוונטיים לביצוע העבירה חסרת ישע, משותקת בפלג גופה הימני, ללא יכולת דיבור ונתונה לחסדיה של הנאשמת. הודגש כי הנזק שנגרם ממעשי הנאשמת, מעבר לכאב ולסבל שנגרמו למנוחה, כולל גם פגיעה במשפחת המנוחה, שהפקידה אותה בידי הנאשמת, שהיתה אמורה לדאוג לה ולהעניק לה טיפול הולם ומכובד. תחת זאת, נקטה הנאשמת מסכת של אלימות מבזה ומשפילה כלפי המנוחה, באופן שגרם לחבלתה. ניתן לשער את חוסר האונים שחוותה המנוחה באותה עת, כאשר היה עליה לספוג בשתיקה את המעשים שנעשו כלפיה באגרסיביות ובאכזריות.

ביחס למדיניות הענישה הנהוגה, הפנתה המאשימה לפסיקה במקרים דומים בהם נדונו נאשמים לעונשי מאסר בפועל בגין עבירות דומות. נוכח כל האמור, עתרה המאשימה לקביעת מתחם ענישה הנע בין 12 ל-36 חודשי מאסר בפועל.

באשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, ציינה המאשימה כי ניתן לזקוף לזכותה של הנאשמת את הודאתה בכתב האישום המתוקן. עם זאת, סבורה המאשימה כי בנסיבות המקרה דנן, אין להעדיף את שיקולי שיקומה של הנאשמת על פני יתר שיקולי הענישה, שכן מדובר בעבירה בעלת חומרה יתרה, וזאת אף אם עוצמת האלימות הפיזית שננקטה אינה במדרג הגבוה. עוד נטען כי שיקול השיקום אינו בעל משקל מרכזי במקרה הנוכחי גם בשל העובדה שהנאשמת אינה תושבת ישראל אלא תושבת זרה שהגיעה לישראל לצרכי עבודה. נוכח כל האמור, עתרה המאשימה לגזור על הנאשמת עונש מאסר בפועל המצוי בתוך המתחם שהוצע, בצד מאסר מותנה ופיצוי כספי למשפחת המנוחה. לבסוף צוין כי בין הצדדים הוסכם כי בית המשפט יורה על גירוש של הנאשמת מישראל לאחר שתסיים לרצות את עונשה.

טיעוני הנאשם לעונש

7. בטיעונו לעונש ציין הסנגור כי הנאשמת בת 38, ילידת הפיליפינים, נשואה ואם לילד. מאז שחרורה

ממעצרה, מצויה הנאשמת תחת תנאים מגבילים, אשר כללו איסור יציאה מהארץ וכן איסור על עבודה בטיפול בקשישים. הסנגור הפנה לתיקון המשמעותי שנעשה בכתב האישום, בעקבותיו נותרה העבירה של תקיפת חסר ישע בידי אחראי בלבד וטען כי אילו היה מוגש כתב האישום מלכתחילה בגין עבירה זו, היה מוגש בבית משפט השלום ולא בבית המשפט המחוזי.

עוד נטען כי יש לבחון את המעשה בפרספקטיבה רחבה, תוך התייחסות לכלל הנסיבות הרלוונטיות. בהקשר זה נטען כי הנאשמת טיפלה במנוחה משך כחמש שנים טיפול נאמן ומקצועי ללא דופי, וראתה במנוחה אמא לכל דבר ועניין. מדובר באישה שהגיעה לעבוד בארץ זרה, מתוך מצוקה כלכלית קשה עד שנאלצה לוותר על משפחתה וחייה. הסנגור הפנה לעדותה של הגב' אסמנין ממנה עולה כי מדובר בעבודה שאינה פוסקת לאורך כל שעות היממה. נאמר כי עבודה זו, מלבד הקושי הפיזי הכרוך בה, דורשת תעצומות נפש אדירות, בפרט במקרה דוגמת המקרה דנן, בו היתה המנוחה בשלבי חייה האחרונים, ובחוסר תפקוד מוחלט. מכאן, שלא ניתן להתעלם מהעומס הכבד שמוטל היה על כתפי הנאשמת, אשר הלך והתגבר ככל שחלף הזמן, עד לכדי שברון נפש והתמוטטות. כן הודגש כי לא מדובר בנאשמת עבריינית אשר נהגה כפי שנהגה לשם אלימות גרידא.

לגישת הסנגור, מתחם הענישה ההולם במקרה דנן נע בין מאסר מותנה לבין מספר חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. לתמיכה בעמדתו הפנה לפסיקה במקרים דומים בהם הוטלו עונשי מאסר לריצוי בעבודות שירות.

ביחס לנסיבותיה האישיות של הנאשמת, נטען כי היא הודתה בהזדמנות הראשונה במיוחס לה, מיד לאחר תיקון כתב האישום, לקחה אחריות מלאה על מעשיה והביעה חרטה כנה. עוד נאמר כי הנאשמת מצרה על האירוע ומתביישת בו, וכי אירוע זה רחוק מלשקף את אופן טיפולה במנוחה משך שנים ארוכות. לאור האמור, ביקש הסנגור להשית על הנאשמת עונש המצוי ברף התחתון של המתחם שהוצע ולחילופין להורות על הפנייתו לממונה על עבודות שירות לבחינת התאמתה לריצוי עונשה בעבודות שירות.

דבר הנאשמת

8. בדברה האחרון אמרה הנאשמת כי טיפלה במנוחה כמיטב יכולתה, הביעה צער על מעשיה והסבירה כי פעלה בתנאים של לחץ. היא הביעה תקווה כי תינתן לה הזדמנות נוספת והוסיפה כי מצבם הבריאותי של בנה ואמה בכי רע.

קביעת מתחם העונש ההולם

9. ככלל, מתחם הענישה ההולם ייקבע בהתאם לעקרון ההלימה, ולשם כך בית המשפט נדרש להתחשב בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, תוך מתן הדעת לרשימה המפורטת בסעיף 40ט(א) לחוק העונשין.

10. אין חולק כי העבירה בה הורשעה הנאשמת חמורה ובזויה. אין צורך להכביר מילים על אודות מעשיה המחפירים של הנאשמת אשר ניצלה את העובדה כי הקשישה, שלשם הטיפול בה נשכרו שירותיה, הנה חסרת ישע שאינה יכולה להתנגד למעשיה או להימלט מנחת זרועה. הנאשמת נקטה בשורת מעשים כוחניים ואלימים כאשר היא מטילה על המתלוננת אימה, דוחפת אוכל לפיה בחוזקה, סוטרת לה, אוזנת בה ומטלטלת אותה תוך הפעלת כוח כלפי גופה החלש והשבירי ממילא, מגדפת אותה וגוערת בה ללא הפסק, ומשפילה אותה ללא רחם. כל זאת, תוך ניצול פערי הכוחות העצומים בינה לבין הקשישה המפוחדת, המרותקת למקומה ללא אפשרות תזוזה וללא יכולת להגן על עצמה או לגרום להפסקת מעשי ההתעללות בה. חמור מכך, הנאשמת ניצלה באופן מחפיר את העובדה שהמנוחה, במצבה הסיעודי, אף לא יכלה לספר לאיש, על מעשיה הפוגעים והמבזים של הנאשמת כלפיה.

11. הצפייה בסרטון המתעד את האירוע קשה ומעוררת שאט נפש. הנאשמת היתה מי שהופקדה על הטיפול במנוחה ועל הדאגה לבריאותה, לשלומה ולרווחתה. כמי שדרה בביתה ושהתה לצידה משך כל שעות היממה, היתה אמורה הנאשמת לסעוד את המנוחה, ולהוות עבורה מקור תמיכה ונחמה. נוכח האמור, מעוררים המעשים חלחלה, בפרט כאשר אלה מבוצעים כלפי קשישה חסרת ישע המצויה בערוב ימיה, שכל שלאל ידה לעשות הוא לספוג בשתיקה אילמת את ההשפלה והכאב. החומרה במעשיה של הנאשמת מתבטאת גם במעילתה באמון שניתן בה על ידי משפחת המנוחה, שהפקידה את המנוחה בידיה תוך אמונה כי תעניק לה טיפול מיטבי ומסור.

12. בתי המשפט כבר הביעו את סלידתם ממעשי תקיפה ואלימות של מטפלים כלפי מטופליהם, ובפרט שעה שמדובר בפגיעה במטופלים סיעודיים, אשר אינם יכולים להגן על עצמם או להתלונן על העוול שנגרם להם. בע"פ 1836/12 נריינה נ' מדינת ישראל (1.6.12) נאמר מפי כב' השופטת ארבל:

"חברה נבחנת בדרך שהיא מטפלת בחסרי הישע שבקרבה, זקנים וילדים בפרט. במדינת ישראל קיימת תופעה נרחבת של קשישים, הן במוסדות והן בביתם, אשר נעזרים במטפלים. מעשי תקיפה ואלימות של מטפלים כלפי מטופלים ככלל קשים לגילוי, בשל העדר יכולת פיזית או נפשית של קורבנות העבירה להתלונן על הנעשה בהם בחדרי חדרים. כאשר מגיעים מקרים שכאלה ראוי שיזכו, אם כן, למענה שיפוטי הולם לפיו לא ניתן להשלים עם מעשי אלימות, השפלה וניצול של קשישים אלו בידי מטפליהם. חשוב שבתי המשפט יעבירו מסר ברור, נחרץ וחד משמעי שיש בו התוויה של נורמות התנהגות ראויות והצבת הגדר שמעבר לה אותן התנהגויות הן פסולות ואסורות".

13. מעבר לכך, תנאי עבודתה של הנאשמת, קשים ככל שיהיו, אינם יכולים להכשיר מעשים קשים מסוג המעשים בהם הורשעה. הדעת אינה סובלת כי קשישים וחסרי ישע ישמשו כשק חבטות וכאמצעי לפריקת תסכולים עבור אלה האמונים על הטיפול בהם, יהיו נסיבות חייהם מצערות ככל שיהיו. בהקשר זה נפסק בע"פ 8301/10 **חיימוב נ' מדינת ישראל** (31.3.11), מפי כב' השופט ג'ובראן:

"המדובר הוא בתפקיד תובעני וקשה הדורש מהממלא אותו לגלות מסירות, אחריות, חמלה וסבלנות. העוסק במלאכה זו ייתקל, לא אחת, בסיטואציות שאין קלות לעיכול הדורשות תעצומות נפש בהתמודדות עימן. הקשיים המובנים בתפקיד ברורים ואין חולק עליהם. אך באותה מידה, צריך להיות ברור כי בקשיים אלו אין משום הצדקה או אמתלה למעשים מן הסוג המיוחסים למערערת. אדם שקצה נפשו בעבודתו או שאיננו ניחן באותן תכונות מיוחדות שפורטו לעיל, יואיל ויפנה את מקומו. בית המשפט לא יגלה הבנה כלפי מי שבחר להוציא חמתו ותסכולו דווקא על חסר הישע העומד מחוסר אונים למולו. חסרי ישע ככלל, והקשישים בהם בפרט, תלויים בחסדיהם של המטפלים בהם. פערי הכוחות בינם לבין האחראים עליהם גדולים ופעמים רבות יתקשו הם בהגשת תלונה או בדיווח על המעשים הנעשים בהם. נוכח חומרתם של המעשים והקלות שבהסתרם, מתעצמים בעניינה של עבירת ההתעללות בחסר ישע על ידי אחראי, שיקולי הענישה מסוג הגמול וההרתעה".

יוער, כי הדברים הנ"ל נאמרו ביחס לנאשמת שהורשעה בהתעללות בקשישה פגועת נפש, מתוקף תפקידה כאחות במרכז לבריאות הנפש, אולם כוחם יפה גם לעניינו.

14. בהתחשב בנסיבות ביצוע העבירה, הפגיעה בערכים המוגנים ומדיניות הענישה הנהוגה, אני קובע כי מתחם הענישה הראוי במקרה זה, בהתבסס על עקרון ההלימה, נע בין 10 ל-30 חודשי מאסר בפועל.

גזירת העונש בתוך מתחם הענישה

15. בעת גזירת העונש בתוך המתחם שנקבע, על בית המשפט להתחשב בנסיבות שאין קשורות בביצוע העבירה, בהתאם לנסיבות המנויות בסעיף 40יא לחוק העונשין.

16. במסגרת השיקולים הנוגעים לנאשמת העומדת בפניי, ראיתי להתחשב לקולא בהודייתה במיוחס לה בכתב האישום המתוקן. לא זו בלבד שהדבר הוביל לחסכון בזמן שיפוטי יקר, אלא שיש בהודיה זו משום נטילת אחריות מצד הנאשמת, על מעשיה. כן התחשבתי בנסיבותיה האישיות של הנאשמת, כפי שבאו לידי ביטוי בטיעוני סנגורה, ובכלל זאת היותה לבדה בארץ זרה הרחק ממשפחתה ומבנה, והמצוקה הכלכלית ממנה סבלו היא ומשפחתה בארץ מוצאה, בגינה הגיעה ארצה לצרכי פרנסה ותמיכה במשפחתה. עוד התחשבתי בצער ובחרטה שהביעה הנאשמת על מעשיה בדברה האחרון ובעובדה שזוהי הסתבכותה הראשונה עם החוק וכי עד עתה ניהלה אורח חיים תקין ונורמטיבי. בנוסף ראיתי להתחשב בעובדה כי הנאשמת נתונה בתנאים מגבילים משך תקופה של כשנה, במהלכה לא הפרה

תנאים אלה, אם כי יש לציין כי מדובר בתנאים שהוקלו עם הזמן.

17. סיכומו של דבר, על יסוד מקבץ השיקולים שמניתי לעיל, אני גוזר על הנאשמת את העונשים הבאים:

א. 10 חודשי מאסר בפועל.

ב. 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים לבל תעבור עבירה של תקיפת חסר ישע ביד אחראי או כל עבירת אלימות מסוג פשע ותורשע בגינה.

ג. הנאשמת תתייצב לתחילת ריצוי מאסרה בבית המעצר "קישון" ביום 15.11.16 שעה 09.00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותה תעודה מזהה או דרכון. על הנאשמת לתאם את כניסתה למאסר עם ענף אבחון ומיון של שב"ס - טלפונים 08-9787377, 08-9787336. עד לתחילת ריצוי עונשה, יחולו על הנאשמת התנאים המגבילים שחלו לגביה עד היום.

ד. נוכח הסכמת הצדדים על גירושה של הנאשמת מהארץ בתום מאסרה, תפעל המאשימה לגירושה מישראל עם תום ריצוי עונשה.

ה. ברגיל ראוי היה לחייב את הנאשמת בפיצוי שישולם למשפחת המתלוננת. יחד עם זאת בשים לב למצבה הכלכלי העגום, לעובדה כי היא נעדרת מקורות מימון או נכסים בארץ ולעובדה כי היא תגורש מהארץ מיד עם תום ריצוי מאסרה, לא ראיתי מקום לחייבה בפיצוי. אין בכך משום אי הכרה או התעלמות מן הצער ועגמת הנפש שהיו מנת חלקה של משפחת המנוחה המתלוננת.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום.

ניתן היום, ל' תשרי תשע"ז, 01 נובמבר 2016, בנוכחות הצדדים.